

LEUFSTEDT, GUSTAF JOAKIM

Jesus Kristus och August Strindberg. : tankar och åsigter.

Stockholm
1884

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- ⇒ Få samma utseende och känsla som med originalet!
- ⇒ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- ⇒ Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- ⇒ *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- ⇒ *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- ⇒ Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- ⇒ <http://search.books2ebooks.eu/>

Leufstedt

Litt. Krit.

fu.

Krit.

(Mn)

1884

38

Cb

1884

Kungl. biblioteket

0 0000 000002653

Litt-hist
Sr.
Rit
(Br)
1884

JESUS KRISTUS
OCH
AUGUST STRINDBERG.

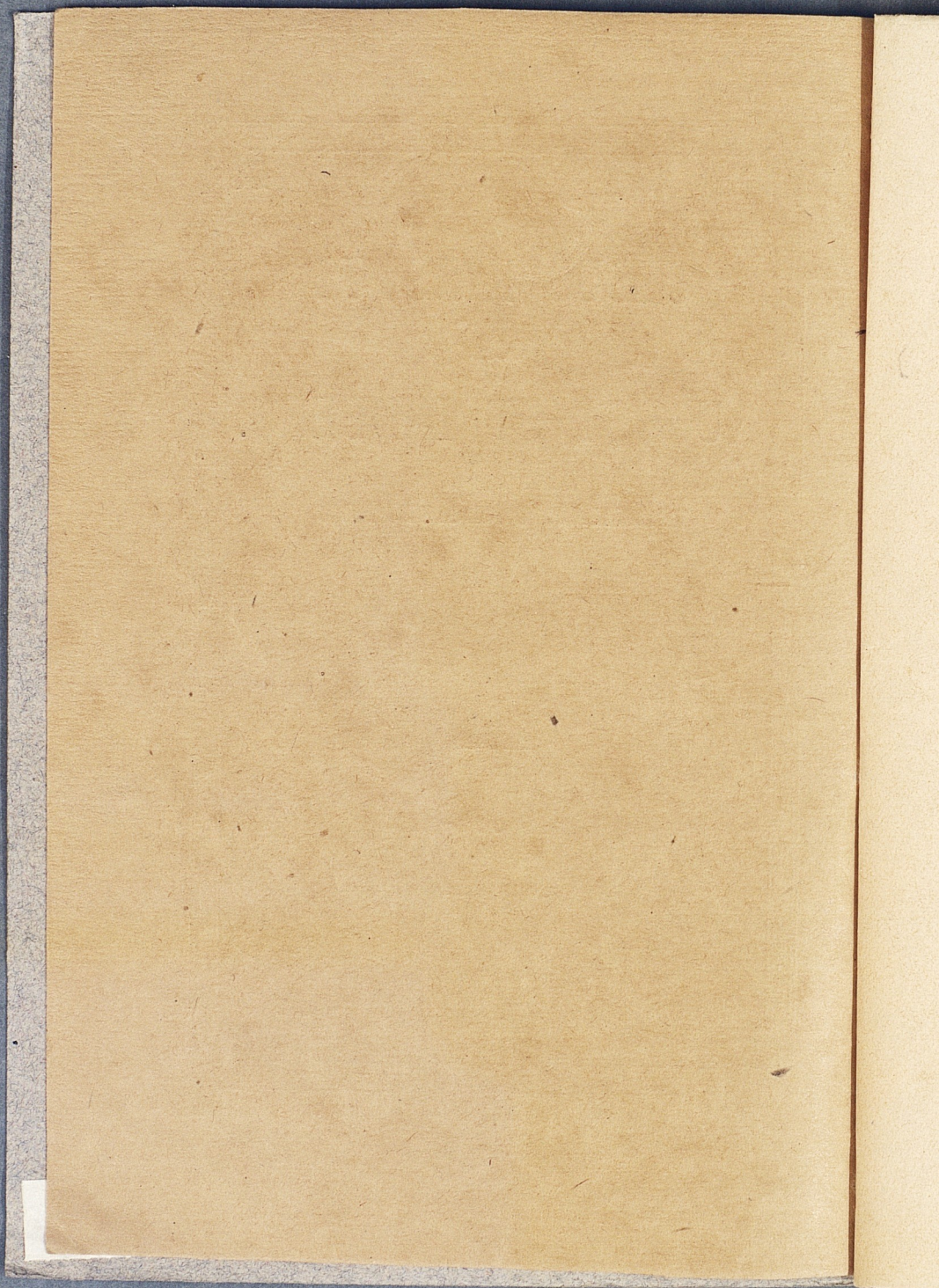
TANKAR OCH ÅSIGTER

AF

G. J. LEUFSTEDT.

Pris 30 öre.

STOCKHOLM 1884.
BOKFÖRLAGSFÖRENINGEN SVEA.

JESUS KRISTUS
OCH
AUGUST STRINDBERG.

TANKAR OCH ÅSIGTER

AF

G. J. LEUFSTEDT.

STOCKHOLM 1884.
BOKFÖRLAGSFÖRENINGEN SVEA.

JESUS KRISTUS
OCH
AUGUST STRINDBERG.

TÄNKAR OCH ÅSÄTTER

B. I. LEUFSTEDT.

STOCKHOLM,
J. W. HOLMS BOKTRYCKERI, 1884.

Man har bildat sig ett omdöme, man är »tidningsman» och har till sitt förfogande ett offentligt organ, i hvilket man ända till öfverdrift och med den blinda kärlekens hängifvenhet rosar sina husgudar. Att våga opponera sig mot detta omdöme är som att sticka handen i ett gethingbo.

Man är kontemplativt anlagd, riktningen bestämmas af en sjuklig fantasi, känslan har undanträngt logiken i fall, der denna senare bör vara sista instansen. I det trots mot sunna förnuftet man i denna position gör sig skyldig till är man — under förutsättning af *ärlighet* — otillräknelig; beklagansvärd deremot, om man i oträngt mål och mot bättre vetande förer till torgs en sjuklig fantasi, trots mot sunna förnuftet, gör det endast därför att man på »kompromissväg» blifvit en allmänhetens man till hvars ord äfven andra än de med den sjukliga fantasiriktningen lyssna — gör det endast för att hos dessa senare *befästa sin ställning*.

Man hör till »öfverklassen» man har allt att vinna men intet att förlora vid, att det sunda förnuftet i så många fall som möjligt och så länge som möjligt hålles i bakgrunden. Ett af de värsta hån mot sunda förnuftet är läran om djefvulen, detta åkerspöke som hängts ut på öfverklassens fruktbarande plantering. Faller Jesus Kristus faller äfven djefvulen. Man bestämmer sig följaktligen för att skydda Jesus Kristus och allt som med honom har sammanhang.

Man hör till »folkskolans» adept, man har allt ifrån barndomen fått sin fantasi missriktad, sitt begrepp förvirradt, sin tillräknelighet utbytt mot tron på Jesu Kristi oskyldiga pina och död. Man kan göra litet af hvarje, om man blott tror på denne ställföreträdare. Man kan inte begära att få det mjukare bäddadt för sig — man håller på Jesus Kristus.

August Strindberg och Jesus Kristus ha i en handvändning kommit samtidigt på tal. Den förre är på väg att af tidningsmannen vindiceras till en husgud hos »många tusen», den senare har af fantasien, af samhällslagarne och af tanketrögheten, sedan årtusenden tillbaka gjorts till »många hundratusendes» förklarade gullgosse.

En viss förkärlek för det konkreta gör att vi i första rummet sysselsätta oss med dettas

representant för tillfället, lemnande abstraktionen »Jesus Kristus» till sist.

Det behöfves sannerligen ej att vara akademisk bildad för att i herr August Strindberg förstå erkänna en storslagen ande, hvilken genom dräpande satir, omutlig sanningskärlek och träffsäkerhet syftar högt i striden mot allt ruttet inom samhället. Men man måste beklaga att han icke, formelt, använder de storslagna andarnes manér. Då han om sig sjelf säger: » — man låtsade icke förstå ännu! Man svepte det skönas slöja öfver saken och estetiken tog hand om den. — Vi måste tala ett renare språk, tänkte jag. Och så talade jag sanningens enkla, råa språk! — Nu förstod man! — Och nu förstod man att det var alvar, nu förstod man att det var fara! — —» bevisar detta ett fast obegripligt sjelfbedrägeri. Han ställer sig härutinnan på den råde kolportörens ståndpunkt hvilken tror, att den bastonad han lyckats förtjena sig för sitt andliga högmod's oblyghet i framställningsättet, är en förföljelse för *sanningen* som han framhäft, ett bevis på att hvad han sagt sårat en skötesynd. Intet kan vara falskare än detta. Man måste förflytta sig tillbaka till halft barbariska tider och tänka sig en fullkomlig *nyhet* i sanningsväg, för att tala om förföljelse för sjelfva *sanningen*. *Gamla* sådana, af många och i olika variationer upprepade, lämpa sig ej att deraf vrida martyrkronor. Detta är en erfarenhet hvaraf de kallt beräknande bland de pietistiska profryttarne vetat taga lärdom i det

de frambara sina »sanningar» på ett språk, tillräckligt rått och stötande eller också bornerande för att framkalla den reklam, åvägbringa den förföljelse »sanningen» i och för sig, framställd på ett städat språk och under sinnets ödmjukhet, icke längre förmår åstadkomma. Talande exempel härpå ha vi i tit. Franson, Frälsningsarmén, herr C. O. Berg, m. fl.

Det bör stå klart för herr Strindberg, att det åtal som drabbat honom alldeles icke syftar åt *deisten*, som förnekar altarets sakrament eller i allmänhet den kristna religionen, utan åt *hånaren* af — icke altarets sakrament utan — *gäl-lande lag*. Det existerar en väsentlig skillnad emellan att *bryta* mot lagen och att *håna* honom. Redan då man vet sig *bryta* mot lagen bör man vara beredd att undergå det straff därför, lagen fordrar; då man *hånar* honom och ändock gör anspråk på strafflöshet har man i sanning bra låga begrepp om lagens majestät, bra litet aktning för det samhälle man bekänner sig till. Så länge lagen existerar är han ett majestät — nationens majestät — oeh bör vara fredad för faran att af förstkommande brushufvud kunna strafflöst örfilas på öppen gata.

Äfven med risk att bli ansedd för att vara i högsta grad oblyg i egenkärlek vill jag dock, till de utdrag af andra författares arbeten som

tidningarne framlagt såsom bevis på att åtalet mot hr Strindberg bevisar inkonsequens, foga ett citat ur en af mig år 1877 skrifven novell der jag sid. 39, vid försöket att analysera tankegången för tillfället hos en statskyrkans prest, låter denna blifva: »— — — att efter långa och nervskakande förberedelser låta menigheten knäböja framför sig kring altarringen och räcka hvar och en af dem »till styrka för deras tro på Guds nåd, syndernas förlåtelse och evig salighet», ett oblat — som kan köpas på hvarje apotek, och en tår vin — som tillhandahålles af hvarje krögare! — o, hur pinsamt för det upprigtiga sinnet! ...» *) Detta, tillika med af tidningarne från ansedda författare citerade yttranden bevisar nogsam, att man kan säga om nattvarden nära nog ordagrant hvad herr Strindberg sagt, utan att lagen tager det för att vara annat än kritik af en gällande dogm; men då man som herr Strindberg gjort, icke nöjer sig härmed, utan rent af etablerar slagsmål mot lagen sjelf, då måste man på förhand ha klart för sig att den öfverfallne möjligen icke har lust att stå med armarne i kors och låta banka på sig. Om händelsevis herr Strindbergs tankeriktning i fråga om nattvarden hade kommit att rinna i den strömfåra rektor Cramér i sitt utmärkta arbete »Afskedet från kyrkan» sid 368—370 bildat, måste man nästan baxnas öfver den drägt i hvilken hans tankar skulle ha

*) »Agnés Ellmén eller De inre Missionärerne», nutidsberättelse af G. J. Leufstedt.

klädt sig om han åsyftat att framhålla sanningens enkla, *råa* språk.

Behöfver då det, man för egen del håller för att vara *sanning*, klädas i grändernas språk för att göra sig hördt? Ja, om man åsyftar *förbitt-ring*; nej, om man åsyftar *förbättring*; ja, om man afser en hastigt uppspirande grönska, sak samma hyad, nej, om man önskar en följd af skördar värda att inbergas i ladorna. Det förra systemålet vinnes ofta genom att planlöst utsprida artificiellt gödningsämne på en hafsigt flåhackad nyodling, det sednare förutsätter ett väl rensadt utsäde i en grundligt dikad och i öfrigt omsorgsfullt beredd åkerjord.

Herr Strindberg kommer antagligen aldrig att i sin skriftställareverksamhet blifva hvad man egentligen menar med *populär*. För att skriva för massan af folket måste man förstå konsten att, till hvad som i vanligare fall kan sägas med tjugu ord använda hundra; herr Strindberg i likhet med andra inåtvända djupa tänkare, säger alltsammans med tio. Då han, i denna sin rikedom på tankar men njugghet på ord har en högre sfer sig anvisad, hvarför då sänka sig *under* den bildade flokken af den stora hopen och använda grändernas språk? Om han tror sig vara uppfattad och värderad af *massan* bedrager han sig: massan känner icke till hans författareskap. Det öfvervägande flertalet af dem som mötte honom vid jernvägsstationen, som skockade sig

framför hotellet och som ogrannlaga förföljer honom på gatan är endast tidningsmannens notispublik — samma publik som denna genom några rader i tidningen kan få att skocka sig framför ingången till den kungliga logen då kungen väntas ämna bevista en föreställning på operan, som belägrar Grand Hôtel då den fått notis om att en kines der tagit in, som vid jernvägsstationen eller vid hamnkajen kan timtals invänta ankomsten af en bebådad stortjuf, och som man får se tåligt stå i kö för att bli i tillfälle att kasta en blick på en furstlig brudutstyrsel. En tänkande människa, en bildad människa skulle känna sig generad om hon blef funnen i en folksamling af dessa eller dylika orsaker. Att herr Strindberg också snabbt uppfattade flertalet af dem som väntade honom vid jernvägsstationen såsom utgörande notispublik, framgår af de ord han stälde till dem, ord som långt ifrån tolkade aktning och tacksamhet för *beundrande själsfränder*.

Det fordras icke så litet af sjelfkritik hos herr Strindberg för att oskadd kunna slå sig fram genom den störtsjö af afguderer som tidningsmannens åtgöranden hotar att framkalla. Då både förtjenster och fel gemensamt rubriceras såsom varande förtjenster, då är faran nära att de senare komma att förqväfva de förra. Till och med tanken på att visa sig storsinnad, ifall möjligen tillfälle dertill yppas, vill man betaga

herr Strindberg, ställande den förhoppningen på honom att han måtte visa sig halsstarrig; liksom icke herr Strindberg redan visat sig ha tillräckligt af hallstarrighet förut.

* * *

Huru skall juryns dom komma att lyda? Bäst för båda parterne, såväl den förolämpade lagen som den förolämpade allmänna meningen bland de bildade, för hvilken herr Strindberg på sätt han ansett verksammast slagit sig till riddare vore, om förseelsen kunde gäldas med böter — en bagatellsumma för herr förläggaren, som på »sanningens enkla råa språk» gjort en briljant affär. Kommer domen deremot att lyda på straffarbete, får det hela ett vida allvarsammare utseende. Att denna straffbestämmelse i fall som nu föreligger är rent af afvita, derom kan ej vara tvivel. Men då herr Strindberg tyckes ha för afsigt att betaga lagen möjligheten att tillämpa den mildare straffbestämmelsen, hvad är då att göra? Jag kan ej se annat, än att om herr Strindberg ovilkorligen vill bli dömd till straffarbete så blir han det, och jag går så långt att jag anser honom icke kunna vilja annat, för så vidt det mildare straffet måste köpas med det erkännandet att han handlat af oförstånd och lättsinne, något som han bestämt icke gjort. Han blir följaktligen dömd till straffarbete. En utväg att förskona lagen från nödvändigheten att låta domen gå i verkställighet

återstår honom genom att hos lagens högsta väktare begära nåd.

»Af denna utväg kan man icke tänka sig att en sådan man som Strindberg skall begagna sig», har man sett framställas i tryck.

Naturligtvis: man vill att yxan skall gå, men . . .

Man unnar herr Strindberg gerna den äran, fastän den icke är oupphinnelig för egen dell. Det finnes i vår lag en paragraf som man önskar må tillintetgöra sig sjelf, och — »det är nyttigt att en man dör för folket!»

För min del vågar jag ännu en gång vara af olika mening med den liberale tidningsmannen. Stäld mellan de båda alternativen — att låta den afvita domen gå i fullbordan, eller begära nåd — yppar sig för herr Strindberg ett tillfälle att bevisa sig vara icke allenast en stor tänkare utan äfven en ädel ande, den der *icke missbrukar sitt öfvertag*. Såväl de som i mycket tänka olika med honom, som de hvilka i allt dela hans åsichter tyckas vara ense derom att straffbestämmelsen i fråga är absurd. Har den allmänna meningen uttalat sin förkastelsedom öfver en lag då har denna lag icke lång tid att lefva, trots alla försök af en liten bigott klick att konservera densamma för framtida behof. Under sådant förhållande, är det ädelt handladt att göra samhället ännu en gång till ett åtlöje för den öfriga civiliserade verlden, då detta kan förebyggas? Herr Strindberg skulle genom att taga detta steg alldeles icke ha *förödmjukat* sig,

tvärtom i alla rättänkandes ögon visat prof på den svåra konsten att *försaka sig sjelf*; ett straff innebär nemligen icke alltid en *nesa*, det kan stundom innebära en *ära* — som förutsätter icke så litet storsinnet att *försaka*.

Ännu ur en annan synpunkt kan man ifrågasätta huruvida herr Strindberg handlar så alldeles rätt, om han icke söker förebygga domens verkställighet, förutsatt att den kommer att lyda på straffarbete.

Står man ensam i världen, är sin egen herre, må man då om det gäller offra sitt lif för hvad man anser vara rätt och man kan göra det *oegennyttigt*; men är man familjfader, då är man icke sin egen herre, då lyder man under en lag som till och med fordrar att man *förödmjuka* sig — nemligen under kärlekens lag. Icke djurets kärlek till honan och hennes ungar, utan kärleken till pligten mot de sina; icke i den triviala bemärkelsen af husets skaffare, utan i den högre att vara den ena hälften af det svärmistliga stöd de unga telningarne behöfva för att kunna en gång öka antalet af dem som i godhet och högsinnet utgöra, om icke ett samhälles prydnad, åtminstone dess kärna och på samma gång dess styrka.

I den bemärkelsen råder herr Strindberg hvarken öfver sitt lif eller öfver sin hälsa.

Sedan jag nu utan alla anspråk sagt litet, af det myckna som kunde sägas, med anledning af den framskjutna post inom samhället som för närvarande intages af herr Strindberg, lemnar

jag honom får att öfvergå till herr Jesus Josefs-son, af forntida sagoförfattare och deras lärjungar intill senaste tid, vanligen kallad Jesus af Nazareth.

Man stannar i förlägenhet inför den pietistiska begreppsförvirring, den samhälliga nyttighetsberäkning och den massans tankelätja som, trots sundt förnuft och sedlig känsla oemotsägligt bevisat och oförtydbart *känner* motsatsen, dock vilja göra denne mythiske personlighet, som för närmare tvåtusen år sedan skall ha blifvit korsfäst mellan tvenne lagbrytare, till att vara himlarnes och jordens skapare; på en gång Gud och människa, obeveklig domare och sjelfupporoffrande frälsare, sin egen far och sin egen son, en »helig ande» utgången af fadren *och* sonen, syndfri och dock det ondas upphof, *treenig* och dock *en*... Brrr...

Man stannar i icke mindre förlägenhet inför dem som kalla sig *fritänkare*, men ändock, och trots icke allenast bekante lagstiftare och sedelärare som lefvat långt före hans tid, utan till och med hans egna lärjungar som skrifvit hans historia tydligen betaga honom denna ära, »erkänna honom, Jesus, som världens störste reformator, se i honom ett ideal, en förebild, en man, som utspridde (?) den vackraste, den herrligaste lära som någonsin predikats, en reformator — som bröt med gamla fördomar och som ej betänkte sig» (att bryta mot sin egen lära, genom) »att med gisseln ut-

drifva ur templet dem som sökte göra detta till en marknadsplats för att ockra på människornas heligaste känslor» *)... Brr... Brrr...

För dem hvilka bevärdigat med uppmärksamhet mina redan utgifna uppsatser i ämnet, är min ståndpunkt gent emot personligheten i fråga fullt klar; för andra finner jag lämpligast vara att här intaga hvad jag i ett 1881 utgifvit, föga beaktadt litet häfte **) inflickat:

»Endast oförståndet kan tro, endast tanklösheten fasthålla sådana barnsagor. För min del är jag öfvertygad om, att Jesus var ett naturligt barn af Josef och Maria, något som Maria sjelf påstår, då hon säger: »min son hvi gjorde du oss detta? Si, *din fader* och jag hafva sökt dig sörjande», och man måste medge, att af alla i saken intresserade borde Maria anses vara den som bäst har reda på barnfadern. Att tro Maria haft någon beblandelse med engeln Gabriel vore att göra henne till sköka, ty som ni kanske vet voro »herrans englar» på denna tid alldeles icke dessa öfverjordiska varelser med vingar på ryggen, som senare tiders sagodiktare gjort dem till, utan helt enkelt prester af Esseernas ordenssamfund, således människor likasom ni och jag. De gingo alltid vid högtidliga tillfällen klädda i sida, (långa) hvita dräkter och kallades »herrans englar», liksom presterna i våra dagar stoltsera med benämningen »herrans tjenare»... Men vi

*) Insändare i n:o 257 af tidn. »Tiden»

**) »Kungen kommer!»

låta täckelsen falla bakom detta engeln Gabriels ingående till Maria, ty möjligt kan vara, att det är ett motstycke till Esaias' ingående till profetissan, hvarom på ett naket språk kan läsas i Es. 8: 2, 3, men till något ämne för lofsånger tycker jag ej att det lämpar sig.

Särskildt vid Jesu personlighet vill jag fästa mig och genom fakta ur bibeln visa eder, att han i likhet med alla andra ofullkomliga moralpredikanter väl kunde framsäga vackra och nyttiga lärdomar, men för egen del icke förmådde *leva efter sin lära*, och således icke kan sägas hafva varit någon idealmänniska, än mindre vara Gud sjelf, utan i likhet med oss alla haft behof af att fullkomna sig i det goda. Med honom faller ock hela den underliga trosbygnad, till hvilken han utgör »hörnstenen».

Första gången i sitt lif Jesus kom till Jerusalem, och då i sällskap med sin *fader* och moder, var i den stora staden församlad en talrik skara främlingar i ändamål att öfvervara den storartade tempelhögtiden. Vi veta af bibeln, att han i folkvimlet blef skild från föräldrarne och att hans moder slutligen återfann honom i templet. Huru betedde sig nu den 12-årige gossen? Då modern med kärlekens oro afspeglad i sitt anlete mildt förebrående säger: »min son, hvi gjorde du oss detta? Si din fader och jag hafva sökt dig sörjande», hvad svarar han då? Jo: »*Qvinna*, hvad kommer det dig vid!» Kan han sägas i detta stycke vara ett godt exempel för barn? Om min gosse på detta sätt svarade

sin moder, skulle jag utan krus taga gunstig herrn i örat och med lämplig tuktan lära honom att bättre ihågkomma det fjerde budet.

Längre fram i tiden, sedan han åtskilliga gånger förkunnat sina lärdomar, af hvilka icke *en enda var en nyhet*, utan allesamman många gånger *förut uttalade* af både hedningar och judar, kom han åter till Jerusalem, äfven då vid en stor högtid. Bland annat han hade lärt var äfven det, att man »icke skulle sätta kött till arm», »icke stå det onda emot, utan om någon slår mig på det ena kindbenet, skall jag vända äfven det andra till», med ett ord: att man icke medelst våldsamma medel bör förfäkta sina åsigheter eller skaffa sig rätt. Handlar han nu sjelf i enlighet med dessa sina lärdomar? Nej. I vredesmod vrider han ihop ett gissel af tåg och slår dermed omkring sig bland dem, som i templets förgårdar *med laglig tillåtelse* tillhandahålla tempelbesökande dufvor till offren, och gällande mynt. Han »kullkastar dufvumånglarnes säten och vexplarenas bord». Han är långt ifrån gudomlig, der han slår omkring sig med gisslet och sparkar omkull bord och stolar! Han är en tanklös fanatiker, som i gerning nedbryter hvad han i lära uppbyggt.

Låtom oss följa honom vidare. Han är stadd på vandring med några af sina lärjungar och, menskligt nog, känner han sig hungrig. Den lilla flocken hyllar en åsigt, som ofelbart plär leda till fattigdom och elände: »hafven ingen omsorg för hvad I skolen äta och dricka

eller kläda eder med» — med andra ord: »sörjen icke för morgondagen». Ingen af dem har pengar att köpa mat för, eller sådan i sina fikor. Han får syn på ett fikonträd — huruvida detta träd hade någon egare förmåler ej historien — och han går dit i akt och mening att stilla sin hunger, men finner icke någon frukt, ty, säger Marcus: »det var nu icke tid till fikon». Hurudant exempel gifver han nu? Bannar han sig sjelf för sitt oförstånd att söka fikon den tid på året, då sådane enligt naturens ordning icke kunna finnas, och går han fogligt sin väg vidare, vis af lärdomen? Nej. Förbittrad öfver sin svikna förväntan förbannar han fikonträdet, sägande: »väx hädanefter aldrig frukt på dig!» Min Gud! finnes något upplyftande i detta skådespel! Då *han*, idealmenniskan, så kan förgå sig, hvad har man; då att säga, om en vanlig människa, som i vredesmod piskar sin hund då denne vägrar att visa sin dressyr, eller krossar den stol, mot hvilken hon af oförsigtighet råkat stöta sig!

Behöfva vi följa honom längre för att finna, huru han i likhet med andra dödlige hade sina fel och brister? Äro vi icke nöjde, så finnas många, många fler bevis. Vi kunna då få höra, huru han genom ett svar, som är passande att lägga i mun på en kunglig hofnarr, på ett fyndigt sätt reder sig ur den kinkiga belägenheten att nödgas gifva ett direkt svar på den direkta frågan! »är det rätt att gifva kejsaren skatt eller ej? — ett svar, som då det ej vägrades, hade af en idealmänniska bordt blifva an-

tingen ja eller nej; vi kunna få se honom på djefvulens begäran dränka tvåtusen svin, som han icke sjelf rör om, utan äro en annans egen- dom, — en handling, så mycket straffvärdare som menskligheten icke hade någon vinst deraf, ty djefvulen drunknade icke; huru han ena gån- gen predikar emot krig och blodsutgjutelse, men en annan gång anser krig såsom något helt natur- ligt och i sin ordning; hur han fordrar af oss, att vi skola vara »milda och ödmjuka», »väl- signa dem som oss förbanna» o. s. v., men sjelf på det mest råa och brutala sätt far ut emot sina vedersakare, fariseerne och de skriftlärde, kallande dem horkarlar, huggormars afföda, djef- vulens barn m. m. Lägga vi härtill att han aldrig blef i tillfälle att visa oss, huru han upp- bar sin lära såsom tjenare, husbonde, make, fader, öfverhetsperson, hvilka skeden i lifvet hvar för sig fordra en sträng och oaffätlig uppmärksam- het på sig sjelf, hos hvar och en som uppträder för att lära andra, så måste man förundra sig öfver dem som göra honom till idealmänniska och misströsta om deras sunda förstånd, som göra honom till gud.

Huruvida Jesus någonsin funnits till i verk- ligheten, är mer än ovisst; att han icke varit den uppseendeväckande personlighet, evangeli- sterna vilja göra honom till, är alldeles solklart, ty väl tala historieskrifvare till oss om Herodes, Pilatus, Caiphas och flera, om hvilka vi få höra talas äfven i evangelierna, men om Jesus hafva de föga eller intet att berätta. Ett af följande

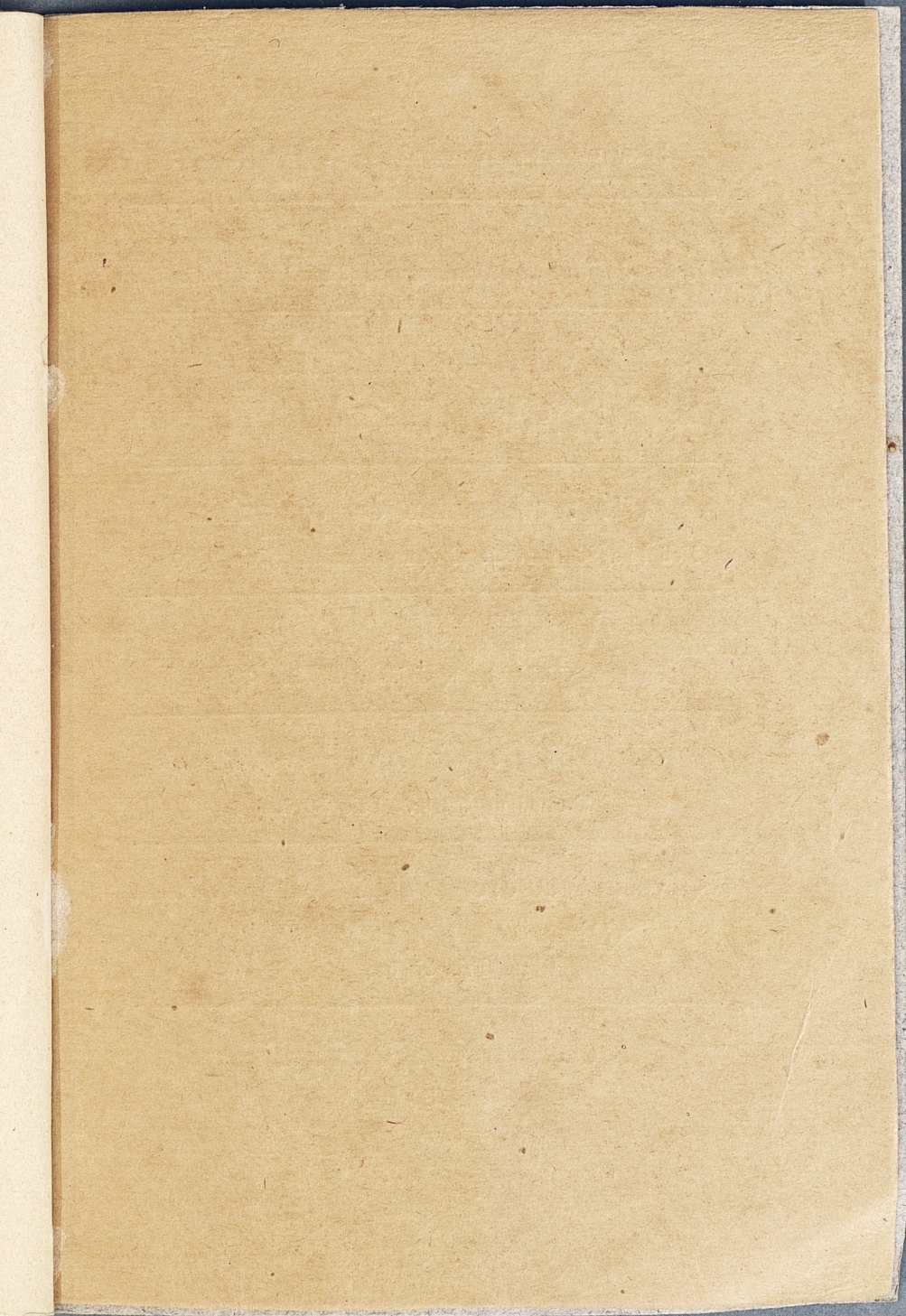
tre fall måste vara orsaken härtill: Antingen har han aldrig funnits till, eller spelade han en allt för obetydlig roll för att kunna räknas bland historiska personligheter, eller också voro den tidens historieskrifvare lika med vår tids deruti, att de glömma mensklighetens välgörare för mensklighetens kungar och krigare. För min del anser jag honom tillhöra sagodiktens eller mythsens område, liksom Oden, Herkules, Abraham, «Adam och Eva», djefvulen m. fl. beryktade fantafoster. Fullkomligare karakterer än Jesus har jag skådat i menskliga diktverks hjeltar och hjeltinnor från vår tid, men aldrig ett ögonblick har det fallit mig in att tänka mig dem hafva i verkligheten lefvat — dertill tror jag mig känna den menskliga naturen för väl — och aldrig har en tanke på att göra någon af dem till min gud någonsin uppstått hos mig — dertill har jag för höga begrepp om all tings upphof.»

Med allt detta har jag icke velat förneka, att den mythologiske Jesus, äfven icke bättre än hvad evangelisterna göra honom, dock är värd ett varmt erkännande för det okufliga mod och den sjelfuppoffring, man låter honom lägga i dagen vid bekämpandet af sin tids religiösa fördomar, och förkunnandet bland *folket* af ett sannare begrepp om ändamålet med människans tidliga härvaro.

* * *

Det anstötliga uti att i samband med hvarandra nämna de båda herrarne, kan jag från

min ståndpunkt icke fatta. Den ene delar med alla andra föregångare lotten att bli bedömd af ett senare slägte. Alla de, som finna sin »religiösa känsla» sårad, må gerna smaka på hvad de i sin ordning servera andra. Eller kanske alla desse, som visa ifrån sig läran att Jesus af Nazareth var Gud och menniska i en person, var verdens frälsare, eller ett oupphinneligt ideal, icke ha någon religiös känsla alls! Det gör oss, de ärlige fritänkarne, alldeles detsamma hvad de högmodiga damer och herrar som påstå något sådant, tro om oss; vi ha hunnit den soliditet i fråga om vår religiösa känsla eller tro, att vi icke äro beroende af att andra, som anse den barock ändå *respektera* densamma, liksom vi å vår sida icke kunna med det der mjäkighetssystemet, att respektera hvad vi anse vara orätt eller barockt. Den, som för att vara lycklig i sin religiösa känsla eller tro, behöfver ett sådant *undseende*, han gör bäst i att icke föra densamma till torgs.

Förut utkomne arbeten af *G. J. Leufstedt*:

Agnes Ellmén

eller de inre missionärerne. Novell. Pris 1: 75.

Vapen mot Läseriet.

Till deras tjänst som besväras af läsarnes omvändelsenit.
Fyra häften i ett band. Pris 1 krona.

Allvar och skämt om djefvulen.

Med bifogadt porträtt af denne storhet. Pris 30 öre.

YTTERSTA DOMEN.

En liten vidräkning med läseriet. Pris 35 öre.

Sedan konventikeln är slutad.

Tvenne uppsatser. Pris 50 öre.

**Hafva kolportörerne sjelfva den bibliska
tro de fordra hos andra?**

Pris 15 öre.

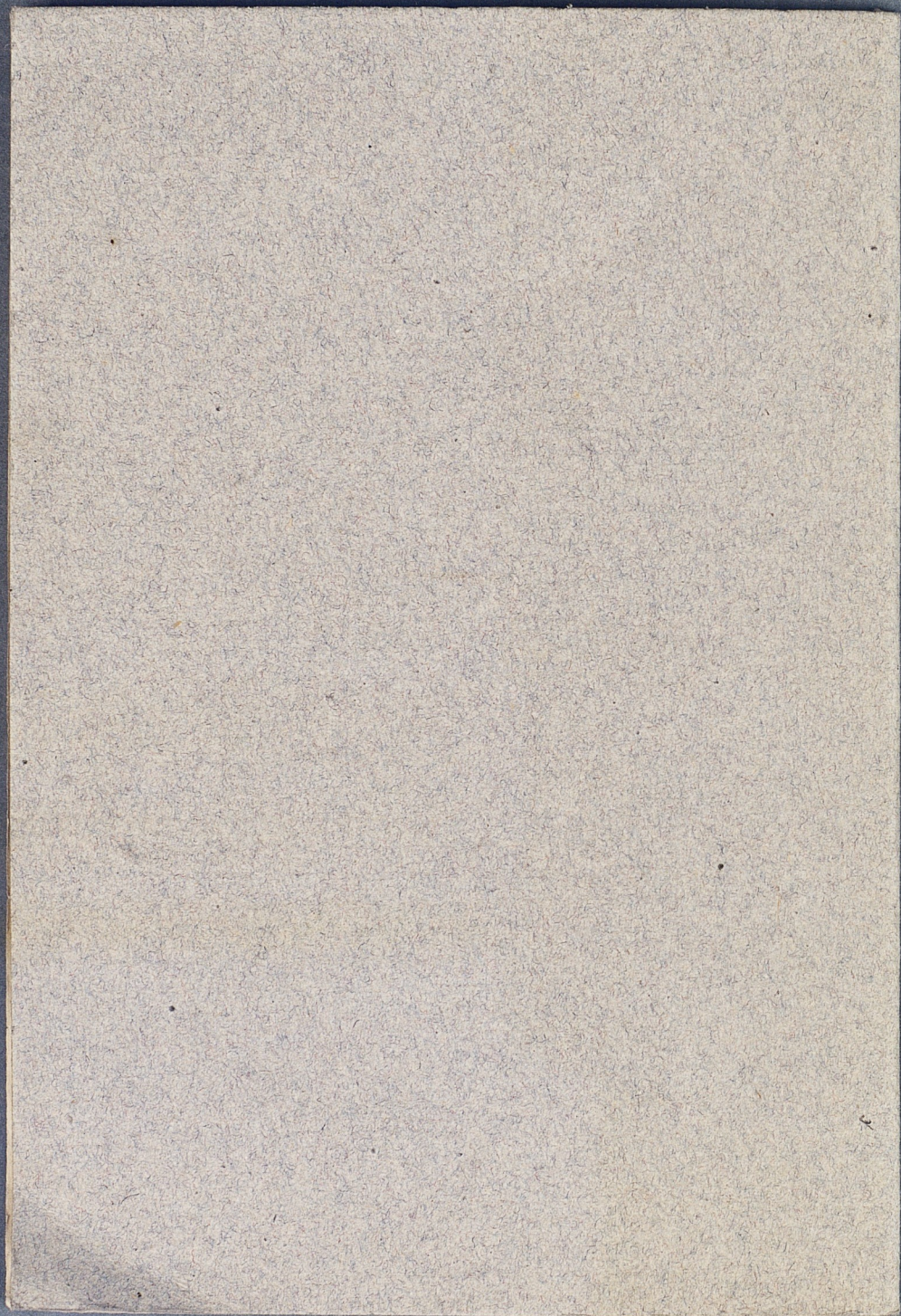

KUNGEN KOMMER!

Pris 30 öre.

5.

mit.

www.books2ebooks.eu